

DĚSTYTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS VILNIAUS UNIVERSITETO ŠIAULIŲ AKADEMIJOJE STAŽUOTĖMIS

Skaistė Kovienė

Vilniaus universiteto Šiaulių akademija, Lietuva

Aida Plaušinitienė

Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazija, Lietuva

Vilniaus universiteto Šiaulių akademija – vienas iš Lietuvos pedagogų rengimo centrų. Centro gyvavimo pradžia – 2018 m., kuomet visuomenei buvo pristatytas, tuomet dar Šiaulių universitetas, kaip studijas grįsiantis aukšto lygio moksliniais tyrimais, ugdydantis ateities pedagogus, prisidedančius prie tvarios, inkluzinės visuomenės stiprinimo pedagogų rengimo centras (*Švietimo naujienos*, 2018).

Šiuo metu, Šiaulių universitetą prijungus prie Vilniaus universiteto, pastarasis tapo atsakingas už dviejų pedagogų rengimo centrų Vilniuje ir Šiauliuose veiklą ir kokybę. Todėl didelis dėmesys skiriamas dėstytojų žmogiškojo intelektualio potencialo vystymui, kompetencijų stiprinimui. Parengtas ir pradėtas įgyvendinti projektas „Aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimas ir studijų kokybės gerinimas Šiaulių universitetą prijungiant prie Vilniaus universiteto“ Nr.09.3.1-ESFA-V-738-03-0001. Projekto pagalba norima padėti dėstytojams įgyti naujų pedagoginių, dalykinių, metodinių, psichologinių žinių, gebėjimų ir įgūdžių, kurie yra būtini siekiant kokybiško būsimųjų pedagogų rengimo. Vienas iš reikalavimų dėstytojams, kuris taip pat deklaruojamas ir *Pedagogų rengimo reglamente* (2018), yra dėstytojų, dirbančių pedagogo kvalifikaciją teikiančių studijų dalyje, pedagoginio ar vadybinio darbo švietimo ar (ir) švietimo pagalbą teikiančioje įstaigoje patirtis. Viena iš galimybių įgyvendinti šį reikalavimą – dėstytojų stažuotė Lietuvos ir užsienio švietimo įstaigose.

Apie stažuotes aukštųjų mokyklų dėstytojams jau buvo diskutuojama 2012 metais (*Tarptautinės stažuotės vadovas aukštųjų mokyklų dėstytojams*, 2012). Įgyvendinant projektą „Nacionalinės Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų ir dėstytojų tarptautinės praktikos ir stažuotės sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas“, kurio tikslas – gerinti aukštojo mokslo kokybę ir konkurencingumą sukuriant tarptautinę partnerystę pagrįstą studentų tarptautinės praktikos ir dėstytojų stažuotės organizavimo sistemą, buvo parengtas ir vadovas. Taigi, Vilniaus universiteto vykdomas projektas atgaivina primirštas idėjas.

Straipsnio autorė pirmoji iš Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos išbandė minėto projekto („Aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimas ir studijų kokybės gerinimas Šiaulių universitetą prijungiant prie Vilniaus universiteto“) metu parengtą stažuotės programą – 2022 balandžio 11–22 dienomis stažavosi Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje. Stažuotė mokykloje truko dvi savaites. Stažuotės vadovė – Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos pavaduotoja ugdymui Aida Plaušinitienė, geranoriškai suteikusi visą įmanomą pagalbą visos stažuotės metu: padėjusi parengti stažuotės programą, supažindinusi su institucija, administracija, pedagogais, įtraukusi į bendras stažuotės institucijos veiklas, nuolat teikusi grįžtamąjį ryšį.

Stažuotės tikslas – tobulinti kvalifikaciją, plėsti bendrąsias kompetencijas, dėstomuosius dalykus praturtinti naujomis žiniomis ir patirtimis, užtikrinti gerosios dėstymo praktikos sklaidą. Šiam tikslui pasiekti išsikelti uždaviniai: susipažinti su ugdymo įstaigos kultūra, edukacinėmis aplinkomis, mokytojų bendruomenės sudėtimi; praktiškai susipažinti su pagalbos vaikui teikimu įstaigoje, su Vaiko gerovės komisijos veikla, palyginti sukauptas teorines žinias su realia praktika apie bendradarbiavimą su tėvais, tėvų įtraukimą į vaiko ugdymosi procesą; susipažinti ir aptarti su mokyklos administracija ir mokytojais tėvų pedagoginio švietimo situaciją, dokumentus, kuriais vadovaujama ugdymo įstaigoje; stebėti ugdomasias veiklas, pamokas, atkreipiant dėmesį į mokinių pažinimą, motyvavimą ir pan.; susipažinti su mokyklos neformaliuoju ugdymu, dalyvauti neformalaus ugdymo užsiėmimuose, renginiuose; su stažuotės vadovu, mokyklos administracija ir mokytojais reflektuoti stažuotę.

Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos, kaip stažuotės mokyklos, pasirinkimą lėmė tai, kad šioje mokykloje ugdymo procesas vyksta pagal priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, todėl visi aktualūs klausimai, susiję su studijų dalykų, dėstomų bakalauro studijų programose Pradinio ugdymo pedagoginis ir ikimokyklinis ugdymas bei Ikimokyklinio ugdymo pedagogika ir priešmokyklinis ugdymas, turinio tobulinimu galėjo būti analizuoti vienoje ugdymo įstaigoje. Stažuotės mokyklos, kaip teikiančios didžiausią naudą dėstytojui-stažuotojui, aspektai – mokyklos išskirtinumas, edukacinės aplinkos, dirbantys pedagogai, mokyklos mikroklimatas, santykis su vietos bendruomene.

Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos deklaruojama misija susideda iš kelių aspektų. Vienas iš jų – teikti kokybišką pradinį ir I dalies pagrindinį išsilavinimą, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir gebėjimus. Reikia paminėti, kad tai turėtų būti papildyta ir priešmokykliniu ugdymu, kadangi mokykla turi ilgametę priešmokyklinio ugdymo patirtį. Gali kilti mintis, kad šių tikslų siekia daugelis mokyklų, tačiau šios progimnazijos atveju galima drąsiai teigti, kad šis aspektas yra realiai įgyvendinamas. Stažuotės metu tai puikiai buvo galima pastebėti, nes nesuvaidintas kompetentingų pedagogų darbas, realios pedagoginės situacijos puikiai atskleidė dėmesį ugdymo kokybei, vaikų poreikiams ir gebėjimams.

Kitas progimnazijos misijos aspektas – būti savo mikrorajono, miesto sociokultūros židiniu. Ir tikrai, Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos edukacinėse lauko aplinkose galima rasti tikrų „perliukų“, kuriais naudojasi ne tik visa mokyklos bendruomenė, bet ir greta mokyklos gyvenantys šiauliečiai, pavyzdžiui, mokyklos teritorijoje nuo 2015 m. veikia maža, bet labai šauni bibliotekėlė, įsikūrusi mažoje dėžutėje-nemelyje. Taip progimnazija skaitymo kultūrą ir meilę knygoms puoselėja, kai galima pasiimti knygų skaitymui ar savų ten įdėti, o užsuka ir senjorai, ir jaunimas.

Be to, Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazija rūpinasi ne tik savo mokinių ir mokytojų sveikata, bet ir bendruomenė. Mokiniais padedama formuoti sveikos gyvensenos įgūdžius, kuriama maloni fizinė ir psichologinė aplinka, priklauso sveikatą stiprinančių mokyklų tinklui. Teritorijoje įkurta puiki vaikų žaidimų bei lauko treniruoklių aikštelė. Taigi, į žaidimų aikštelę užsukusios mamos su vaikais ar kiti mokyklos mikrorajono bendruomenės nariai gali rasti ką įdomaus paskaityti, pasportuoti.

Progimnazijoje kuriama saugi ir jauki mokyklos aplinka bei mikroklimatas. Mokiniais natūraliai kyla įvairių bendravimo iššūkių, kurie gali peraugti į problemas. Nepatenkintas dėmesio poreikis kartais tampa netinkamai besireiškiančiomis emocijomis, kurios sukelia konfliktines situacijas. Vaikai, kurie geriau susidoroja su savo emocijomis,

sėkmingiau kuria ryšius su aplinkiniais, lengviau susikaupia, susidoroja su kasdieninėmis stresinėmis situacijomis, mieliau dirba komandoje. Be to, jie atidesni ir kitų žmonių jausmams, tad yra rūpestingesni. Progimnazija dalyvauja projekte „Kokybės krepšelis“ NR. 09.2.1-ESFA-V-719-01-0001, finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis, kurio tikslas – pagerinti mokinių ugdymosi pasiekimus, įgyvendinant pokyčius savivaldybėse ir mokyklose. Projekto pagrindu tiems mokiniams, kurie patiria emocijų raiškos problemų, sunkiau susidoroja su kasdieninėmis stresinėmis situacijomis, Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje yra įrengtas vaikų emocinio nusiramino kabinetas, vadinamas *EMOcijų valdymo kambariu*. *EMOcijų valdymo kambaryje* dirba pagalbos vaikui specialistai, sukurta speciali grupė „PADEK“, susidedanti iš pedagogų, mokytojų padėjėjų, socialinio pedagogo, specialiųjų pedagogų, kuri nuolat stebi mokinius, patiriančius mokymosi sunkumus, emocijų ir dėmesio sutrikimus. Labai svarbu iš karto reaguoti į vaikų elgesį ir padėti jiems atrasti teigiamus būdus emocijoms išreikšti, išspręsti nesutarimus.

Itin reikšmingas stažuotės svarbus mokyklos aspektas – mokykloje dirbantys pedagogai. Stebėtos pamokos papildė stažuotojos žinių ir patirčių bagažą, leido pamatyti, o paskui prasmingai analizuoti ir reflektuoti įgytą gerą patirtį, matytus inovatyvius ugdymo metodus ir priemones: vaikai dirbo tiek individualiai, tiek grupėmis, porose, jiems įvairiais būdais buvo pateiktos užduotys, po kiekvienos užduoties atlikimo mokiniai turėjo įsivertinti savo ar grupės darbą šviesoforo spalvų lipdukais. Pamokos pabaigoje kiekvienos mokinių grupės vadovas turėjo įvertinti visos grupės darbą bei savijautą pamokoje. Akivaizdus dėmesys skiriamas integruotoms pamokoms. Pasaulio pažinimo pamokoje įgytą patirtį ir žinias perteikė dailės ir technologijos pamokoje. Temos analizavimą tęsė ieškodami reikiamos informacijos IKT pamokoje, inžinerijos pagrindų įgijo konstruodami iš LEGO.

Tai tik menka dalis patirties, įgytos stažuotės Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje metu. Galima drąsiai teigti, kad stažuotės aukštųjų mokyklų dėstytojams yra būtinos kvalifikacijos tobulinimui, kompetencijų plėtotei bei asmeniniam augimui, ypač tiems, kurie neturi realios pedagoginės praktikos ugdymo įstaigose. Realios mokyklinės situacijos, praktiniai pavyzdžiai ir įvairūs probleminiai atvejai kur kas labiau praturtina dėstomo dalyko turinį, nei vien teorinis pasirengimas. Stažuotė yra naudinga ne tik joje dalyvaujančiam dėstytojui, kaip suteikianti galimybę tobulinti kvalifikaciją, plėsti kompetencijas, bet ir stažuotės mokyklai – dėstytojas turi tiesioginę galimybę pasidalyti su mokytojais savo mokslinių tyrimų rezultatais bei tyrimais grįstomis įžvalgomis apie tam tikrus ugdymosi, bendradarbiavimo su tėvais proceso aspektais, teikti rekomendacijas dėl ugdymosi proceso, tėvų įtraukimo į mokyklos veiklas tobulinimo. Taip stiprinamas ryšys tarp pedagogus rengiančių aukštųjų mokyklų ir pedagogų praktikų, numatomos tolimesnės abipusiai naudingos bendradarbiavimo galimybės. Be to, progimnazija priima studentus atlikti pedagoginę praktiką, todėl dėstytojams tai puiki galimybė pamatyti ugdymo procesą, pagalbos mokiniui teikimą ir pedagoginių praktikų aptarimuose palyginti studentų ir savo patirtis.

Literatūra

- Nacionalinės Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų ir dėstytojų tarptautinės praktikos ir stažuotių sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas [Development and implementation of the national system of international internships and traineeships for students and lecturers of Lithuanian higher education institutions] (2010). <http://www.esparama.lt/projektas?id=22291&order=&page=&pgsz=10>
- Pedagogų rengimo reglamentas* [Regulation on teacher training] (2018). Paskelbta: TAR, 2018-12-10, Nr. 20171. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/0a6ba1f0fcbb11e89b04a534c5aaf5ce>
- Tarptautinės stažuotės vadovas aukštųjų mokyklų dėstytojams* [Guide to International Internships for Lecturers in Higher Education] (2012). Socialinių inovacijų institutas. http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2012_Tarptautiniu_stazuociu_vadovas_destytojams.PDF
- Židžiūniene, A. (2018). Trys pedagogų rengimo centrai – iššūkis visai švietimo bendruomenei [Three teacher training centers are a challenge for the entire educational community]. *Švietimo naujienos*. https://www.academia.edu/10401320/Parenting_Education_Which_Intervention_Model_to_Use

Summary

IMPROVEMENT OF LECTURER QUALIFICATION BY INTERNSHIPS AT VILNIUS UNIVERSITY ŠIAULIAI ACADEMY

Skaistė Kovienė

Vilnius University Šiauliai Academy, Lithuania

Aida Plaušnaitienė

Šiauliai Vincas Kudirka Progymnasium, Lithuania

The editorial discusses the attention given to the development of human intellectual potential of lecturers, the strengthening of competences at Vilnius University Šiauliai Academy. The project “Optimization of the Network of Higher Education Institutions and Improvement of the Quality of Studies by Connecting Šiauliai University to Vilnius University” has been prepared and launched. The project activities aim to help lecturers acquire new pedagogical, subject, methodological, psychological knowledge, abilities and skills that are necessary for the qualitative training of future pedagogues. One of the opportunities is internship in Lithuanian and foreign education institutions. Internships for high school lecturers are essential for the development of qualification, competencies and personal development, especially for those who do not have real pedagogical practice in education institutions. Actual school situations, practical examples and various problem cases enrich the content of the subject much more than theoretical preparation alone. The internship is beneficial not only for the lecturer participating in it as an opportunity to improve qualification, to expand competencies, but also for the hosting school – the lecturer has a direct opportunity to share the results of their researches and research-based insights on certain aspects of the educational process, cooperation with parents, to give recommendations on the improvement of the educational process, the inclusion of parents in school activities. This strengthens the relationship between teacher training higher schools and practitioners, and provides further opportunities for mutually beneficial cooperation.

Keywords: educational process, hosting school, human intellectual potential, pedagogical practice

Received 25 April 2022; Accepted 15 June 2022

Cite as: Kovienė, S., & Plaušinitienė, A. (2022). Dėstytojų kvalifikacijos tobulinimas Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje stažuotėmis [Improvement of lecturer qualification by internships at Vilnius university Šiauliai academy]. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė / Education Policy, Management and Quality*, 14(1), 4-8. <https://doi.org/10.48127/spvk-epmq/22.14.04>

Skaistė Kovienė

PhD, Assistant, Institute of Education, Vilnius University Šiauliai Academy, Vytauto str. 84, LT-76352 Šiauliai, Lithuania.

E-mail: skaistekove@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4585-9241>

Aida Plaušinitienė

Deputy Director for Education of Šiauliai Vincas Kudirka Progymnasium, Dvaro str. 129, LT-76208 Šiauliai, Lithuania.

E-mail: a.plausinaitiene@gmail.com